

LILI POTPARA

Izlet

Dan se je začel zgodaj, budilka je zazvonila malo pred peto in Sandra je skočila iz postelje k oknu, da ne bi zamudila zgodnjega jutra, ki ga vidi tako redko. Pietro se je obrnil na levi bok in nekaj zamomljal, nežno ga je pogledala z nasmehom, naj še malo podrema, tačas bom pripravila vse za izlet, je pomislila. Izklopila je alarm na mobitelu, saj ne bo zaspala nazaj, v vznemirjenem pričakovanju je metala v torbo dokumente, kopalke, brisačo, plastenko ledenega čaja za med potjo.

Mesto je počasi oživiljalo, prvi avtobus mimo bloka, dvigalo je zaslišala v svojem nadstropju. Treba bo na pot, da bo njun dan dolg, da bosta obredla vse tiste kraje, ki sta se jih namenila obiskati, da bosta skupaj do večera brez skrbi, morda do naslednjega dne, če jima bo. Brez obveznosti, brez omejitev, na cesti v klimatiziranem avtu, kjer koli, svobodna.

Pietro je še kar tiščal oči skupaj, ko ga je, popolnoma napravljena in sveža, nežno poljubila za dobro jutro. "Greva, caro mio, da nama ne pobejne dan!"

"Mmmm," je zamomljal, odprl oči in se nasmehnil. "A je že čas?"

"Ja, poglej, pol šest je ura, če greva zdaj, še ne bo prometa!"

"No prav," jo je hudomušno pogledal in se skobacal iz postelje. Sandra je še na hitro pospravila po kuhinji, da se ne bi pozno zvečer vrnila med drobtine in prazne jogurtove lončke od prejšnjega večera, ni več vedela, kaj bi še, ko se je Pietro prhal. Najraje bi ga kar zgrabila, še tako mokrega in krmežljavega, ga odvlekla dol v avto in proti morju, hribom, kamor koli, da se bosta pogovarjala in smejala, da bosta skupaj. Po vseh obveznostih

in delu in študiju končno en dan samo zanju, brez mobilcelov in brez vseh tistih drugih ljudi.

Ob šestih sta bila že na cesti. Promet redek, jutro toplo, a še ne vroče, modro nebo kot obljuba. Sandra je za krmilom vsake toliko kar odtavala z mislimi, premetala v glavi možnosti, kam vse bi lahko šla, eno celo življenje je želela natlačiti v ta podarjeni dan, potem se je potegnila iz misli in čebljala, prijemala Pietra za roko, se kot otrok čudila naravi, ki je brzela mimo njiju. "Poglej, tam, tisto parcelo! A, kaj praviš? Gozd zadaj, cerkvica zgoraj na gričku, si predstavljaš, da bi bila najina in bi takole popoldne pila kampari na verandi?"

"Na verandi," je ponovil Pietro in ji položil roko na golo stegno. "E, que belle gambe!"

"Ti bom že dala debele gambe!" se je pošalila Sandra in začela od same sreče in navdušenja na ves glas prepevati. "Una lacrima sul viso, e un miracolo d'amore ..."

Pietro se je smejal, potem zamenjal kaseto, v daljavi se je risala gostilna, kjer sta že večkrat pila dober kapučino. "A greva na kavo, če je že odprto?" je vprašal. "Seveda, carissimo, kar koli želiš, kjer koli želiš, kadar koli želiš!"

Z majhne terase pred gostilno je razgled na drobceno jezero, nemara ribnik, za njim so breze in potem dolgo zeleno pšenično polje. Sandra se zazira daleč čez ravnico do gozdnatih hribov, kramlja s Pietrom, srka kapučino, kar razganja jo od veselja. "Tako sem srečna!" vzklikne kar sredi pogovora, vstane s stola in mu steče v objem. Potem ji on pripoveduje svoje načrte za prihodnost, drzno slika tisto trgovino, ki bi jo rad postavil na noge, Sandra ga posluša s široko odprtimi očmi, požira njegove zamisli, "Daj, naredi to! Moraš, če si tako zelo želiš. Z denarjem bova že kako. Tako rada bi, da bi bil srečen!"

Senca huškne čez njegovo čelo. "Srečen ..." reče tiho, skoraj z nekim prezirom, se za hip zazdi Sandri, stisne jo pri srcu, neka slutnja bolečine, a jo odžene in prižge cigareto.

In potem spet cesta, dan postaja vroč, v avtu je prijetno hladno, Sandra vozi in pokrajina beži mimo, zdaj že kamnita in razbeljeno svetla, slutni morje za naslednjim hribom. Pietro molči. "A je kaj narobe?" previdno vpraša Sandra, ko molk kar traja, ko ne ujame nobene njene iztočnice, ko se njegova roka ne stegne več proti njeni na ročici menjalnika.

"Narobe, kaj bo narobe? Zakaj ne prehitíš tega kamiona že enkrat, pol ure ga že gledam tu spredaj."

Res je pred njima kamion, saj bi ga prehitela, a se ji nikamor ne mudi, saj sta na izletu, ves dan je še pred njima, ovinki so. Pritisne na plin, se približa kamionu, zapelje v levo, a ji zablisne nasproti vozeč avto. "Saj ga bom prehitela, ko bom lahko, ne se jeziti, caro mio, poglej tam čez tisto skalovje, a ni videti kot Indijanec?" Ni več tako vesela, kot je bila, ne ve, kaj se dogaja, ne ve, zakaj se Pietro začinja jeziti. "Bi raje ti vozil?" vpraša na vrhu vzpetine, ko še vedno ni prehitela kamiona, ves čas dvojna črta, nepregledni klanci. "No no, kar vozi, saj ti veš, kam greva."

Zdaj se Sandra ne more več pretvarjati, da je vse v redu. Cmok začuti v grlu, desni smernik in ustavi v borovi sencí. "Povej, kam bi rad šel? Pa bova šla tja,

kamor koli, amore, saj je vseeno, le da sva skupaj, ne res?" Pietro nekaj časa molči in kadi. Gleda nekam mimo nje v gozd, čelo se mu guba, oddaljen je in tuj. Kdo ve, kaj se mu plete po glavi, razmišlja Sandra, kot da so neki neizgovorjeni italijanski stavki obviseli na pol poti od njega do nje. Tam čez, nekaj hribov proč, je njegova domovina, ki ni več njegova, morda je bilo narobe to, da sta prišla sem, tako blizu meje, nevarno preblizu.

"A obrneva? Lahko greva tam čez in potem dol v Kvarner, če bi raje ... meni je vseeno," reče nežno in iztegne desnico proti njemu.

"Tudi meni je prekleto vseeno, za kamioni se lahko vozim proti zahodu ali vzhodu, Dio porko."

Sandra ne more več zadrževati solza. Cmok v grlu se razraste v nekaj sluzasto trdega, kar ji stiska grlo in se rine dol proti srcu, težko diha, gleda ga proseče, ne ve, kaj naj reče ali stori. Steče v gozdiček, morda so kake gobe, mrzlično razmišlja, morda tukaj rastejo kake prav posebno zanimive sorte, ki jih še ne poznam. Bom malo pogledala, si misli, stopa po vročih tleh med redkimi borovci, smeti ležijo naokrog, nobenih gob. Naredi krog, ustavi solze in se počasi približuje avtomobilu. Pietro kadi, naslonjen na odprta vrata, zazrt nekam daleč, s stisnjenimi ustnicami.

Sandra ga gleda, potem tiho, skoraj pretiho, da bi jo mogel razumeti, reče: "Pa zakaj si šel z mano, če nisi hotel? Sem mislila, da bi rad ..." Spet se ji vsujejo solze, čeprav noče več jokati, tisto združasto v srcu in grlu ji zdaj napolnjuje že vse ude in se pretvarja v postano, žaltavo žalost.

"Ni mi do ničesar," končno reče Pietro spravlljivo, "tisti kamion me je vznemiril, nisi ti kriva." Stopi k njej in jo objame. "Pridi, ne jokaj, greva se kopat, ne vem, kaj mi je bilo."

Vozita v tišini. Svetleča površina morja se v daljavi izgublja v vročinski meglici, Sandra potihem spet požvižgava zimzelene melodije, cesta je nenavadno prazna, čeprav je dan kot nalašč za izlete. Čuti, da se ji roke rahlo tresejo, rada bi bila spet vesela in brez skrbi, a jo je strah. Boji se, ali bo našla prosto parkirno mesto, ali ne bo prevroče, ali bosta našla dobro restavracijo. Poskuša odgnati vse tiste misli, nekje v ozadju ji zazveni Predinova "Mislim samo tiste misli, ki jih seveda ne bi smel ...", ve, da je misli treba imeti na vajetih, na povodcu kot razposajenega psa, da ne uidejo, da ne zbežljajo in se ne odzrcalijo. Vse to ve, a najraje bi zgrabila Pietra za roko in ga prosila odpuščanja, čeprav sama ne ve, kaj naj bi bila zagrešila.

Plaža ni prepolna, Pietro rad opazuje ljudi, ona je raje na samem, našla sta tako, da je pravnja za oba. Resda sta jo iskala več kot uro, prepotena in že nestrpna, a zdaj sta tukaj, na produ, morje šumlja, otroci se špricajo, ob sebi imata hladno pijačo, Sandra se umirja, prislika si ju v morju, kako se objeta vrtita, mokra in srečna, skrbi in zamere pozabljeni. "V vodo bom šla," reče in hoče ugasiti napol pokajeno cigareto.

In takrat zabobni. Kar vrže jo na noge, s pogledom gre za zvokom, rdeč avto leti čez previs in dol proti morju, čisto počasi, se ji zdi, obrne se v zraku, odbije od spodnje zaščitne ograje, pljusne v vodo. Hoče zakričati, a se krik ustavi, noge so težke, ko bi rada stekla tja. Samo nemo kaže s prstom, z odprtimi usti, Pietro jo podpira, sploh ni opazila, da so ji kolena klecnila, da bi padla, če je ne bi ujel. "Pojdi ...," končno izdavi, "ljudje, kaj je s tistimi ljudmi?" Potem zagleda postavo v avtu, pritiska se ob šipo, moški z bližnjega pomola poskačejo v vodo. Trese se po vsem telesu, kot združnjena meduza, sploh se ne more premakniti, samo bulji v tisto rdečo pločevino, ki tone čedalje globlje, nekdo iz nje izvleče osebo v črni majici, Sandra zapre oči.

"Pa kaj ti je, poglej, na desetine ljudi je tukaj in nihče se ne trese, saj so jo rešili, poglej, sama gre po pomolu!" Sandra odpre oči, res, po pomolu sklonjeno gre ženska, dva moška jo podpirata, živa je, ji vzklikne v možganih, vse je dobro! Hvala, o ljubi Bog. In spet joka, od olajšanja in od hvaležnosti, da je Bog uslišal njeno neizgovorjeno mrzlično molitev.

Potem ji Pietro prinese hladne vode. In plavat gresta. Sandra plava daleč ven, enakomerno diha, pusti, da ji voda teče v ušesa in usta, da jo vso oblije, kot nežno, puhasto ogrinjalo. Rešilec je odpeljal, policaji zgoraj na cesti stojijo ob luknji v ograji in nenehno gledajo dol, množice radovednežev se ustavljajo. Pietro priplava za Sandro, objame jo čez pas v vodi, hvaležna je za njegove močne roke, ljubi ga, čeprav jo boli duša od te ljubezni. Kot trmast otrok se v sebi sprašuje, zakaj ne more biti vse preprosto, zakaj se ne moreta ljubiti brez bolečine, zakaj se krešejo te nestrpne iskre med njima, morda bi ga bolje razumela, če bi govorila njegov jezik, ne pa le tistih nekaj polomljenih italijanskih stavkov, ki so pravzaprav njuni zasebni štos. Pietro tekoče govori slovensko, Slovenija je zdaj njegova domovina, pravi, Italija da je iz tistega prejšnjega življenja, ki ga ni maral, ki ga noče več nazaj, zatrjuje, in Sandra mu verjame, ga boža, potem pa kot da ga spet zgubi z zveze, pobegne ji v neke svoje misli, morda v italijanščini.

Zvečer sedeta na teraso prijaznega hotelčka, potopljeni avto je že daleč v času, Sandra je po plavanju prijetno utrujena, Pietro blago zagorel. Spet sta skupaj, čuti, spet se lahko smeje, heca ga, odpre jedilni list na italijanski strani in narobe izgovarja imena jedi. Pietro jo gleda hudomušno, čaka, kaj bo izbrala. Potem naročita hrano in vino, natakarkar je prijazen in potrpežljiv. Čas je spet samo njun, vsi tisti drugi ljudje so daleč, v nekem drugem svetu. Dokler nekaj za njenim hrbtom ne zmoti čarovnije.

Ozre se, starejši možakar vleče iz vode zajetno gospo. "Slabo ji je," nemočno ponavlja in nekdo mu steče na pomoč. Sandra kot uročena zre vanj, kot da ne verjame, bulji v tisti sivi obraz nekaj metrov proč, potem steče v restavracijo. "Gospe ni dobro, potegnili so jo iz morja, pokličite rešilca!" Natakarkar plane za šank, vse se zgodi hitro, ko je spet zunaj na terasi, mlad par že oživlja gospo. Ljudje se ustavljajo, neka mamica vleče proč svoja majhna otroka. "Obrnite jo

na bok!" kriči nekdo, "It's OK, I'm a doctor!" vpije mladenič in masira srce. Pietro gleda Sandro, ta čuti, da bodo solze zdaj zdaj spet prišle, a jih tišči nazaj, natakatar prinese hrano, Sandra nabode kos ribe, ga mehanično ponese v usta, potem ne more več, mora gledati, kaj bo, pripelje rešilec, reševalna ekipa plane na plažo, kot v filmu, se ji zazdi, domišlja si, da čuti utopljenkin pulz pod prsti, skoraj sliši že njeno dihanje, "Saj bo, saj jo bodo rešili," govori bolj sebi kot Pietru, ko se znova obrne k njemu, "Saj vedo, kaj delajo, jejva." Pietro reže meso na krožniku, natoči vino v kozarce, besed ni.

A ne more jesti, spet in spet se obrača dol na plažo, reševalci se še kar trudijo, vlečejo injekcije iz aluminijaste torbe, Sandra v sebi moli, blodne misli jo spreletavajo, Matilda je hotela nekoga danes in tukaj, tista v avtu ji je ušla, a ji bo tale tudi? Lahko bi bila midva, lahko bi bil kdor koli izmed nas, morda ji gre samo za število ...

Potem truplo pregrnejo z belo plahto. Množica še kar stoji, gruča za sosednjo mizo nemoteno jé, Sandro pritisne lulat. Ko gre mimo šanka, vidi gospoda, ki je utopljenko potegnil iz vode, pri telefonu. Bled je in roke se mu tresejo, stoji tam v kopalkah in sporoča novico.

Zaklene se v kabino in niti ne poskuša več zadrževati solza. Hudo ji je, ker je jedla večerjo, medtem ko se je nekaj metrov proč toliko ljudi borilo za življenje brezimne ženske, hudo ji je za tisto hčerko ali sina, ki ji je oče po telefonu sporočil "Mama se je utopila", hudo ji je, ker se je dan, ki se je začel z idiličnim sončnim vzhodom, sprevrgel v eno samo nočno moro. Solza ne briše, kapljajo na keramične ploščice ob školjki, kar tečejo, in Sandra nenadoma brez misli opazuje, kako se počasi razlezajo in stekajo v drobcene slane lužice na modri podlagi. Kot morje, ji sporočajo blodne misli, kot morje, kamor sva se napotila, da bi bila sama, srečna, slana in mokra, kot morje, ki daje in jemlje, daje in jemlje, ki daje in jemlje.

Naključje

Nikoli si nihče ne bi mislil, da se v njej skriva tolikšen srd, toliko zatajevanega besa, najmanj ona sama. Pod mirno, na trenutke mehko in nežno krinko so neslišno brbotali nesluteni vreli jeze, kot podzemski vulkani, do roba zemeljske skorje napolnjeni s kipečo lavo, ki bi lahko še stoletja spala ali izbruhnila v hipu, da bi streslo tla, jih prekrilo z novo plastjo in površje nikoli več ne bi bilo takšno kot prej.

In po tistem blago pijanskem popoldnevu nič ni bilo več tako kot prej.

Sploh ni imela namena piti, zadnja leta je komaj kdaj kaj spustila po grlu, zgodilo se je kar samo od sebe; po nekem hipnem vzgibu jo je iz službe odneslo še v mesto, že ko je stopala dol proti reki, se je sama sebi čudila, zakaj ni šla kar naravnost, pa je racionalizirala, da se ji pravzaprav nikamor ne mudi, sin je varno spravljen pri babici, Gregorja še ne bo doma.

Gledala je izložbe, denar je bil na računu, kake čevlje bi si kupila in trenirko za malega. Pa ji ni nobena stvar ustavila pogleda, kar sprehajala se je in sonce jo je prijetno božalo po hrbtu.

“Vesna!” je zaslišala z vrta pred hotelom, “hej, Vesna!”

Igor je mahal in se režal na vsa usta. Za mizo še kopica neznanih ljudi, vsi pogledi uprti vanjo.

“Long time, no see,” je rekel Igor, ko se je približala, in ni prav vedela, ali naj sede ali ne. Na mizi prazne pivske steklenice, horda kozarcev, dva polna pepelnika, obrazi za mizo pordeli in usta na silo nasmejana. Za kratek hip je preprijemala ročaj torbice, potem pa od sosednje mize potegnila prazen stol.

Igor jo je predstavljal levo in desno, imena so ji uhajala, smehljala se je, trezno in prijazno. Nekaj parov oči je vrtalo vanjo, potem so se spet zagledali v kozarce, Vesna si je prižgala cigareto in se ozirala po nataraku. Žejna je bila, soka se ji je zahotelo, a ko se je končno prikazala črno-belo napravljena pojava, jo je Igor prehitel.

“Še eno rundo in ... ti še vedno piješ črno, Vesna?”

Prikimala je in si pustila naročiti pol litra in dva deci vode, kar tako, brez kosila.

“Veš, Brankica ima rojstni dan, tista tam čez!” je rekel Igor in Vesna se je nasmehnila proti Brankici ter si v mislih poskušala ponoviti zaporedje imen v smeri urnega kazalca. Stojan, Igor, Rado ali Vlado, Kristina, Brankica, Milan (Miran?) in Petra.

Pijača je prišla hitro, Igor je bil že precej pijan in je začel s spomini.

“Hej, Vesna, se spomniš, ko smo šli v Dubrovnik?” In potem neka napol pozabljena zgodba, ki se je je tudi Igor očitno spominjal le napol. “Hej, Vesna, kaj pa, ko si začela delati v Iskri? Ha?” Brez reda je našteval koščke njene biografije, potem pa izpustil tisto silvestrovanje, ko jo je prestregel pred straniščem in jo zgrabil za rit. Že ji je hotelo biti nerodno, a je videla, da družba

pravzaprav poslušala le napol, da pravzaprav sploh ni tako bistveno, o čem govorijo, da so le besede in stavki, s čim manj pik in vejic.

Pili so, vino je šlo hitro v glavo, Vesna se je hihitala in se zalotila, da že sama začenja stavke s "hej, Igor", naslavljala jih je nanj, ker so ji bili drugi še vedno tuji, čeprav že skoraj znani, po treh kozarcih.

Para vrtajočih oči se je od nekega trenutka naprej sicer zavedala, a nalašč ni hotela obrniti glave. Skelet jo je pogled, preudarno si je natočila še en kozarec iz drugega naročenega keliha in premišljeno pogledala na uro, da se ne bi bilo treba ozreti za ognjem, ki jo je pekel čez mizo. Že dolgo ni od tam prišla nobena beseda. Tudi nasploh so se besede čedalje bolj mešale in prelivale in izgubljale v nepovezan pogovor. Na dušek je izpraznila kozarec in potem je vedela, da mora pogledati tja čez.

Brankica je strmela vanjo, kdo ve, če so drugi opazili premico, ki je šla od njenih oči naravnost do Vesninega obraza. Nekaj hipov sta se merili, Brankičin obraz je bil čudno miren, nekako oddaljen, Vesno je malo zmrazilo in je pogledala proč. Na kratko. In spet nazaj. Okorno se je nasmehnila in si nalila še en kozarec. Roka se ji je zatresla, rdeča kaplja se je na belem prtu razlezla v Rorschahovega metulja.

Brankice ni še nikoli videla, a kljub temu ji je nekaj govorilo, da jo od nekomu pozna. Brskala je po spominu, že nekoliko pijana obnavljala povedano za omizjem, ne, Brankice zagotovo ni še nikoli videla. Nerodno ji je bilo še enkrat pogledati čez mizo, dala si je opravka s kozarcem in še eno cigareto, potem pa skoraj zakričala čez nepovezane glasove.

"A ste slišali tistega?"

Hlastno je povedala vic o Črnogorcih, vsi so se zarežali, se ji je samo zdelo, da en smeh manjka med zborom? S pogledom je visela na Igorju, ki se je zdaj že z obema komolcema naslanjal na mizo in se smejal kot avtomat, če bi ga vprašala, kaj se je torej zgodilo s Črnogorcem, verjetno ne bi znal ponoviti.

Igor. Rada ga je imela, tako v presledkih, celo osnovno in del srednje šole. Tudi on jo je imel rad, otroško, tako lepo. Poljubila sta se dvakrat, enkrat okorno na lice, drugič v Dubrovniku in to je bilo vse. Po mnogih letih sta se srečala v Iskri; ko ga je zagledala, že nekoliko plešastega, so jo zboleli spomini in prvič si ga je zaželela, a takrat sta bila oba že poročena, šola in mladostna hrepenenja so bila daleč. Na tistem silvestrovanju je preveč spil, ko jo je že skoraj brutalno zgrabil od zadaj, je v isti sapi nekaj stokal o svojem zgrešenem zakonu in Vesni se je zafržmagalo. Konec meseca je bila že v drugi službi, iz nekih drugih razlogov, in Igor je spet postal samo spomin.

"Ti si poročena z Gregorjem?" je vprašanje kot trditev prišlo z drugega konca mize, kristalno jasno skozi mešanico pijanskega smeha in nepovezanih stavkov.

Vesna je najprej odložila kozarec, šele potem dvignila pogled.

"Ja," je rekla samoumevno in buljila v Brankico, ki je bila nenadoma videti popolnoma trezna.

“Ja ...,” je kot odmev ponovila Brankica in dodala: “Od 24. februarja leta ..., katerega že?” Provokativno.

Vesni je šlo hladno po hrbtu. Strmela je v oči, ki so bile takole čez mizo nenadoma strahovito modre. In potem je hušknilo skozi spomin. Menda, je še pomislila, se lahko stvari, doživetih v pijanosti, spomniš samo v pijanosti. In v desetinki sekunde se je spomnila peterokotne sobe v starem dvorcu, predelanem v hotel, in Gregorja, kako ji, tik preden se je izbruhal v koš za smeti, poskuša nekaj povedati, pijansko iskreno, a se še vedno zadržuje. “Take oči ima kot ti, globoko modre ... V to žensko bi se lahko zaljubil ...”

“Si se zaljubil ali se nisi? Gregor, kaj bi mi rad povedal?”

“Eeeh, nisem, ampak bi se lahko (premolč, spahovanje), ne morem se, saj veš, mogoče bi se pa lahko ...” Potem je dolgo bruhal in Vesna je počistila za njim. Zjutraj sta se, še vedno napol pijana, vračala domov in se skoraj ubila s tistim zelenim jugom, ko ju je obrnilo na poledenelem privozu avtoceste.

Čez mesec dni je bila noseča in čez dva sta se poročila. Nikoli več nista govorila o tistem zadnjem norem potovanju, le včasih ga je zbodla, če je preveč popil: “Glej, da ne boš potem bruhal v koš za smeti.” In Gregor je vedno tako simpatično zavil z očmi, da je stavek postal njuna zasebna šala.

“Tud’ jest’ mam sina ...,” je spet prišlo do nje čez mizo, sami sta se pogovarjali, kot da omizja ni več. Vesna je gledala v tiste modre oči in ni našla besed. Tako tuje je zarezal vanjo dialekt, tako razločno in ostro.

“Gregec ga kličem, ime pa mu je Grigorij, po rusko.”

Vesni se je nekoliko zvrtilo, od vina in od spomina, ki ga je tako dolgo odrivala, o katerem ni hotela premissljati.

“Mal starejš’ od tvojga.”

Brankica jo je gledala naravnost, čeprav ne sovražno. Žalostno, je pomislila Vesna, žalostno odkrito. Ozrla se je proti Igorju, a ga njen pogled ni dosegel, z eno roko si je podpiral glavo, z drugo se je oklepel kozarca. Najraje bi kar vstala in šla, toda bila je kot priklenjena na tiste modre oči, na stavke, ki so samo zanjo prihajali z drugega konca mize.

“Zakaj mi to pripoveduješ?” se je nenadoma zaslišala reči.

“Zakaj? Vsa ta leta sem si te predstavljala, te sovražila in preklinjala, potem pa te zagledam tu, lepo in prijazno, čisto normalno!” Brankičin glas je zvenel frustrirano, sploh ne hudobno. Vesni je šlo na jok, neko neznano sovraštvo se ji je privzdigovalo v grlo, nekaj dolgo zatajejanega, davna slutnja. A je še vedno gledala Brankici naravnost v oči čez mizo, skoraj ljubezen je bilo tisto, kar je čutila do modrih oči in do Grigorija, ki ga Brankica kliče Gregec. Do fantička, malo starejšega od njenega Alekseja, dečka z lepim ruskim imenom.

Spustila je kozarec, pograbila torbico in se opotekla okrog mize do Igorja. Stesla ga je za ramena in se poudarjeno poslovila. “Grem,” je rekla samo njemu, k Brankici se je ozrla le še na hitro, a je ta že gledala nekam daleč proč.

Gregor ji je odprl in se začudeno zavrtil vanjo. “Kje pa si bila tako dolgo?” Pogledala ga je z nekim davnim pogledom, tako tuj ji je bil v domačem stanovanju,

iz sobice je zadišalo po Alekseju. Zaprla je vrata za seboj in roko ji je kar samo odneslo čez njegovo sveže obrito lice. Začudenje se je zarisalo pred bolečino.

“Kaj ti pa je? Si znorela ali kaj?”

Še nikoli prej ni dvignila roke nad človeka, še mravlje ni mogla pohoditi hote, nobene agresije ni bilo v njej, je vedno mislila. Preden se je misel prerinila v ospredje možganov, je roka zamahnila drugič. Gregorja je vrglo nekoliko nazaj, niti poskušal se ni braniti. Vesna je planila proti njemu, roko je odneslo s tako silo, da se je za bežen hip prestrašila same sebe, Gregor pa se je pred udarcem zavaroval z dlanjo pred obrazom.

“Vesna!” je zavpil, “Vesna!”

Krik jo je ustavil, roki sta ji padli ob telesu in sesula se je na linolej. Tisto, kar je privrelo iz nje, ni bil jok, ni bilo solz iz oči, čeprav jo je skelelo do neznosnosti. “Prasec lažnivi,” je samo še zašepetala, “kako si mogel? Kaj si nam naredil?”

Potem jo je odneslo. Izkričala je vse tisto neizrečeno, neizrekljivo, kar je do tedaj samo mislila, vse svoje dvome in občutke, da je njun zakon že v osnovi zgrešen, da je ves čas vedela, da je nekaj hudo narobe, vsak božji dan, ko je skrbela za dom in otroka in likala in kuhala in nakupovala in zvečer legala z njim v posteljo. In njegovo delo v pisarni do pozno v noč ali zgodaj zjutraj. Klatila je okrog sebe z rokama in vreščala, proti svoji intuiciji se je borila vsa ta leta, misleč, da je že nora, videla je neko senco nad njimi, a ji ni znala dati imena, in on, Gregor, jo je imel na trenutke že za zmešano, prasec, kako si mogel, o Bog, da bi bil mrtev!

Potem je tulila kot žival, nič človeškega ni bilo več v njenem kričanju, v njenih stokih, ko se ji je telo skrotovičilo v gmoto na tleh, nekdo je od zunaj potolkel po vratih in zadnje, kar je pred popolno temo v duši prodrlo do njenih čutov, je bilo Gregorjevo stokanje, skoraj že jok: “Oprosti, nisem vedel, kaj bi, rekla je, da bo šla na splav ..., ti si bila noseča, izbral sem tebe, Vesna, oprosti ...”

Srečanje

Molk se je zagrizel med nas. Molče, v čedalje krajšem dnevu bežimo iz mesta v vas, kjer smo nekoč, v dolgih sončnih dnevih preživljali pogovore in smeh. Nekako se mi zdi, da bo spet vse dobro in veselo in radostno med nami, če bomo tam, zato sforsiram. "Šli bomo, v kočo bomo šli, jutri popoldne." "Ampak mrzlo je, mami, jaz bi bila kar doma." Kaj bi doma? Še en vikend molka, televizije, ko bi si šli na živce in komaj čakali ponedeljek, ki prinese šolo, delo in opravke in neke stike, čeprav naključne.

Ne vem, kako naj prekinem molk. Pa bi tako rada. Strašijo me te tišine, naša telesa tako skupaj, naše misli pa tako daleč. Komentiram mimoidoča vozila ("Pa kaj me briga ta bager?"), opazujem gozdove, morda so v njih gobe, deževalo je ("Mami, ti pa tvoje gobe!"), zaziram se v nedograjene hiše, ugibam kvadrature ("Joj, ko bi jaz dobil za delat to fasado! Oni tam v Kanalu je rekel, da ima petdeset kvadratov s končnim premazom, pa še mansardo bi urejal ...").

Molk se neopazno zlije s pogovori v moji glavi, vsak zase gledamo skozi okna, vsak zase v nekih svojih mislih, ki jih ne znamo deliti.

Znoči se. Znana cesta, ovinki, čedalje ožja je. Sergejka je zadremala, Aleksej trmasto molči in ne odgovarja, ko ga prisiljeno kaj sprašujem. To je njegov način nekomunikacije, ki mi reže v srce, počutim se tako narobe, tako zanič mama, potem pa rinem vanj z iztočnicami, ki so morda delovale, ko je bil še fantiček, komaj kaj večji od dojenčka. Zdaj pa, ko raste v fanta, ko trenira karate in programira računalnike, ne vem več, kako bi se v besedah lahko srečala. "Mami ...," zaslišim z zadnjega sedeža, nekaj se dvigne v meni v pričakovanju, "Kaj je, ljubček?" Nekaj časa nič, iščem s pogledom v vzratnem ogledalu, a je že pretemno, čakam njegov glas iz teme. "Kaj je, srček?" ponovim. "Zakaj smo sploh šli?" Grenko, jezno, užaljeno. Saj res, zakaj? Iščem besede, pa je spet samo floskula. "Kaj bi doma ves vikend? Dolgčas bi bilo, tam bomo lahko zunaj, gobe so, gore bomo gledali." Nekaj časa nič, kar rine se mi v grlo, najraje bi izkričala "Ne morem več tako, živimo skupaj, pa nismo skupaj, ne pogovarjamo se, ko kdo spregovori, je po scenariju, ne poznamo se več!"

"Jaz sem si želela, da bi šli."

Ne reče nič, samo vzdih se prikraide od zadaj in tremo imam.

Spet je vse tiho, tu in tam kak mimoidoči avto, čedalje manj jih je, še malo, pa ne bo nobenega več. Samo hribi, občasne kmetije, samota, v kateri upam, da se bomo spet našli.

Tudi z moje desne je vse tiho, morda je Saša celo zadremal, prislunhem dihanju, potem se na skrivaj ozrem s pol glave, gleda. Ne reče nič. Nekje daleč je, v daljavah, ki jih moj glas in moje misli ne dosežejo. Sergejka slišno smrči.

Sama s svojima možkima, mi hušknje skozi možgane. Sama, v tišini, v okrilju hribov in domačij, tema je, skupaj smo na treh kvadratih, v zdaj že zagatnem

zraku v avtu, ne bom odprla okna, Sergejka je prebolela pljučnico, ne sme se prehladiti. Sama sem, se sklone misel.

Ko že ne pričakujem več, Aleksej zakriči: "Ti si si želela! Samo ti! Kdo je mene kaj vprašal? Kaj naj delam tam dva dni, v tisti divjini? Hočem k očiju!"

Tako glasno je prerezalo tišino, da se mi je pospešil utrip, čutim znoj na rokah, ki se oklepajo krmila, čutim znoj pod pazduhama, čeprav ni vroče, zavzeto buljim v prazno cesto, tiščim na gas, za hip stisnem zobe. Samo ne prepira, samo ne konflikta, se dere v meni, cele dneve izpolnjujem vaše želje, praktično me ni več, ko zaslišim *mami* je kot šifra, ki me požene v izpolnjevanje vaših ukazov, še na stranišče ne grem več, če je kdo doma, čakam, da sem sama, da ne bi kdo česa potreboval, ko bom tam notri, in ne bi mogla takoj prihiteti. Za hip sem tudi jaz otrok, v mojem bistvu se dere isti Aleksejev krik "Kaj pa jaz?", ampak jaz sem odgovorna odrasla oseba, vozim skozi noč, buljim

v cesto, obetam si dva dni, ko bomo družina, skupen zajtrk, zakurjena peč, klic divjine. Morda tisto, še izpod odej, zjutraj, "Mami, povej, kako je bilo, ko si bila ti mala," ko jima lahko pripovedujem resnične in izmišljene zgodbe, ko Saša odide po drva, ko je hrib še zavit v meglico in odtavam daleč nazaj, ko sem še verjela, da se lahko najdem v vsakem položaju, da je vedno rešitev. Zgodbe, ponovljene tolikokrat, a še vedno žive, "Mami, pa zakaj so zaklali tistega jagenjčka, ki si ga ti označila?" Sergejka je zgodbo slišala že tolikokrat, pa je odgovor nikoli do konca ne zadovolji. Saj res, zakaj? Čreda ovac, poletje, mnoštvo jagenjčkov, mi otroci označimo vsak svojega, čeprav so na prvi pogled vsi enaki, skrbimo zanje, jih ljubkujemo. Odrasli vedo, da imamo svoje izbrance. Potem pride gostija in je treba dati nekaj v lonec. Mojega jagenjčka, enakega kot so vsi, zakoljejo, oderejo, visi na stari češnji, ni ga več v ogradi, in vsi otroci, kar nas je, se zarečemo, da ne bomo nikoli več jedli jagnjetine. Parkeljce obredno pokopljemo, ves dan nas ni iz gozda, gladovna stavka, odrasli težijo, zakaj ne jemo, nihče ne je. In moja otroka kot da razumeta, hočeta slišati zgodbo znova in znova.

"Jaz sem si želela v kočó."

Nenadoma žarometi. Avta se ustavita tesno drug ob drugem. Svetimo drug v drugega. Cesta je ozka, skozi spomin mi šine, da vsaj pol kilometra nazaj nimam izogibališča. Deklica vozi. Kaže mi neke znake, prestavim v vzvratno, peljem nazaj. Ustavim. Gledam, kam se lahko umaknem. Ne morem se. Jezo začutim. Bes, zatajevani bes. Naši pogledi se ujamejo. Benti v dialektu, besed ne slišim, a razbiram z ustnic, razumem skozi temo. Poženem še malo nazaj. Nenadoma je Saša čisto buden. "Pa kam rineš? Saj nimaš kam!" Imam, lahko peljem nazaj, ni problema. "Naj gre ona! Samo malo nazaj se lahko umakne." Vem. Pa kdo bi se prepiral? Tema je, rada bi bila že v koči, jezna sem, a se še vedno umikam. Zeleni avto brez tablic se me skoraj dotika. Ustavim. Nič ne mislim. Jezna sem, tako jezna, da bi lahko skočila iz kabine in komu zavila vrat. Nič od tega. Samo stojim in buljim skozi vetrobran. Zdaj že vem, da vsi vemo, da gre za bitko moči. Vidim, da mi sovoznik skozi okno kaže nedvoumne znake. Stojim pri miru. Tudi za milimeter se ne premaknem več. Jezna sem. Deklica se izza volana nagne skozi odprto okno in dvigne sredinec. Počutim se kot v upočasnjenem posnetku, opazujem, nič ne mislim.

"Mami, zakaj ti ona kaže fuck you?" zaslišim Sergejkin glas, še malo zaspan, a vendar odločno zahtevajoč. Stojim, ne bom se premaknila, mi govori, ne premaknem se, čas imam, nikamor se mi ne mudi. "Mami! Zakaj ti kaže fuck you?"

Zapeljem še nekaj metrov nazaj.

"Zato, ker mi lahko."

Avto se začne umikati nazaj. Previdno peljem naprej. Zavije na izogibališče. Peljem mimo. Noge imam mehke, komaj tiščim na gas. Vidim, da mi skozi okno moli dvignjen sredinec, nekaj kriči, a ne slišim, peljem naprej in čez nekaj deset metrov je naša kočó. Vsi smo budni. In jutri bo nov dan.